

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

16 juin 2006

PROJET DE LOI
modifiant la loi du 15 décembre 1980
sur l'accès au territoire,
le séjour, l'établissement et
l'éloignement des étrangers

AMENDEMENTS

N° 93 DE MME NAGY ET M. DRÈZE

Art. 74

Au § 1, compléter le texte proposé comme suit:
«ou par le Conseil du Contentieux des étrangers».

JUSTIFICATION

L'article 74/6 concerne les situations de détention administrative.

Documents précédents :

Doc 51 **2478/ (2005/2006)** :

- 001 : Projet de loi.
- 002 : Annexe.
- 003 à 005 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

16 juni 2006

WETSONTWERP
tot wijziging van de wet van
15 december 1980 betreffende de toegang
tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging
en de verwijdering van vreemdelingen

AMENDEMENTEN

Nr. 93 VAN Mevrouw **NAGY** EN DE HEER **DRÈZE**

Art. 74

In punt 1°, de woorden «en aan wie de vluchtelingenstatus of subsidiaire beschermingsstatus geweigerd werd door de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen krachtens artikel 52» vervangen door de woorden «en aan wie krachtens artikel 52 de vluchtelingenstatus of subsidiaire beschermingsstatus geweigerd werd door de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen of door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen».

VERANTWOORDING

Artikel 74/6 heeft betrekking op de bestuurlijke aanhouding.

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2478/ (2005/2006)** :

- 001 : Wetsontwerp.
- 002 : Bijlage.
- 003 tot 005: Amendementen.

Au § 1, il est prévu que l'étranger qui s'est vu refuser le statut de réfugié par le CGRA peut faire l'objet d'une déten-
tion administrative en vue de son éloignement.

Etant donné que le projet de loi instaure un recours suspensif devant la nouvelle juridiction administrative qu'est le Conseil du Contentieux des étrangers, il faut en tenir compte dans cette disposition. Par conséquent, il est évident qu'un demandeur d'asile non détenu qui reçoit une décision de refus de reconnaissance du CGRA et qui a introduit un recours suspensif contre la décision, ne pourra être détenu en vue de son éloignement tant que le Conseil du Contentieux des étrangers n'aura pas rendu de décision négative.

N° 94 DE MME NAGY ET M . DRÈZE

Art. 77

Au § 3, insérer l'alinéa suivant entre les alinéas 1er et 2:

« L'étranger à l'égard duquel le Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides a rendu un avis selon lequel la reconduite de cet étranger à la frontière du pays qu'il a fui entraînerait un danger pour sa vie, son intégrité physique ou sa liberté, ou un avis similaire, se voit comptabiliser, pour l'octroi d'un droit de séjour illimité dans le cadre du statut de protection subsidiaire, les années écoulées entre l'octroi de l'avis du Commissaire général et l'entrée en vigueur de la présente loi. ».

JUSTIFICATION

Les demandeurs d'asile déboutés qui ont fait l'objet d'une clause de non reconduite ou d'une clause humanitaire avant l'entrée en vigueur de la loi auront subi une discrimination de fait par rapport à ceux qui se verront reconnaître le statut de protection subsidiaire postérieurement à l'entrée en vigueur de la loi.

En effet, un Irakien par exemple qui a fait l'objet d'une clause de non reconduite en janvier 2004, aura souffert d'une situation d'illégalité jusqu'à l'entrée en vigueur de la loi, puis après s'être vu attribuer le statut de protection subsidiaire que la présente disposition lui reconnaît, devra encore attendre 5 ans (durée de séjour limité prévue dans le présent projet) avant d'obtenir un droit de séjour illimité si la situation de guerre en Irak perdure. Ce qui s'élève au total à une période de 8 ans jusqu'à l'obtention d'un droit de séjour illimité.

Paragraaf 1 bepaalt dat een vreemdeling aan wie de status van vluchteling werd geweigerd door het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, met het oog op zijn verwijdering bestuurlijk kan worden aangehouden.

Aangezien het wetsontwerp in de mogelijkheid voorziet om opschortend beroep in te stellen bij het nieuwe administratief rechtscollege, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, moet in deze bepaling met die wijziging rekening worden gehouden. Derhalve spreekt het vanzelf dat een niet-aangehouden asielzoeker, wiens erkenning door het CGVS werd geweigerd en die tegen die beslissing opschortend beroep heeft ingesteld, niet mag worden aangehouden met het oog op zijn verwijdering, zolang de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen terzake geen negatieve beslissing heeft genomen.

Nr. 94 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 77

In § 3, tussen het tweede en het derde lid, een lid invoegen, luidende:

«In het geval van de vreemdeling ten aanzien van wie de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen een advies heeft verstrekt, waaruit blijkt dat de terugleiding naar de grens van het land dat de vreemdeling is ontvlucht, een gevaar voor zijn leven, zijn fysieke integriteit of zijn vrijheid oplevert, dan wel ten aanzien van wie hij een gelijkaardig advies heeft verstrekt, wordt de tijdspanne tussen het verstrekken van het advies van de Commissaris-generaal en de inwerkingtreding van deze wet in aanmerking genomen voor de toekenning van een onbeperkt verblijfsrecht in het kader van de subsidiaire beschermingsstatus.».

VERANTWOORDING

De afgewezen asielzoekers die, vóór de inwerkingtreding van de wet, in het bezit werden gesteld van een clausule van niet-terugleiding dan wel van een humanitaire clausule, zullen feitelijk discriminatoir zijn behandeld ten aanzien van degenen aan wie, na de inwerkingtreding van de wet, de subsidiaire beschermingsstatus zal worden verleend.

Zo zal een Irakese die in januari 2004 niet mocht worden teruggeleid, in de illegaliteit hebben geleefd tot de inwerkingtreding van de wet. Nadat hem bij deze bepaling de subsidiaire beschermingsstatus zal zijn verleend, zal hij nog vijf jaar (de bij dit wetsontwerp in uitzicht gestelde beperkte verblijfsduur) moeten wachten vooraleer hem onbeperkt verblijfsrecht wordt verleend, als de oorlog in Irak aanhoudt. In totaal zal het dus acht jaar hebben geduurd vooraleer hem een onbeperkt verblijfsrecht zal zijn toegekend.

Afin de limiter la période de séjour temporaire, période pénible pour les intéressés qui durant toutes ces années s'intègrent dans notre pays sans savoir s'ils pourront y rester, il serait nécessaire de tenir compte dans le calcul de la période de séjour illimité, de celle qu'ils ont passée entre le moment où ils ont reçu leur décision négative du CGRA, assortie d'une clause de non reconduite ou d'une clause humanitaire, et l'entrée en vigueur de la loi.

N° 95 DE MME NAGY ET M. DRÈZE

Art. 77

Au § 3, alinéa 1er, entre les mots «a rendu un avis similaire» et les mots «dans le cadre d'une décision de refus de reconnaissance» insérer les mots «dont la clause humanitaire».

JUSTIFICATION

Le § 3 de cette disposition transitoire prévoit l'octroi d'une protection subsidiaire pour les demandeurs d'asile déboutés au moment de l'entrée en vigueur de la réforme mais qui ont fait l'objet d'une clause de non reconduite vu le danger pour sa vie ou son intégrité physique qu'il risquerait d'encourir en cas de retour ou un avis similaire.

Comme l'a expliqué le Commissaire général lors de son audition, les décisions rendues au fond par le CGRA, dans le cadre des dispositions actuelles de la loi du 15-12-1980, peuvent être assorties de clauses humanitaires. Actuellement, les ressortissants faisant l'objet de ces clauses sont les Ivoiriens, les Irakiens, les Soudanais.

Pour plus de sécurité juridique, il y a un intérêt à préciser que ces «clauses similaires» aux clauses de non reconduites comprennent les clauses humanitaires.

N° 96 DE MME NAGY ET M. DRÈZE

Art. 11

Compléter l'article 12bis, § 1er, proposé par l'alinéa suivant:

«La demande de séjour des membres de la famille visés à l'article 10 peut également être introduite par l'étranger qu'ils souhaitent rejoindre à l'administration communale de son lieu de résidence.».

Met het oog op de inkorting van de tijdelijke verblijfsperiode – een moeilijke tijd voor de betrokkenen, die zich al die tijd in ons land integreren zonder te weten of zij hier mogen blijven –, moet voor de berekening van de onbeperkte verblijfsperiode rekening worden gehouden met de tijdspanne tussen de datum waarop zij de negatieve beslissing van het CGVS, samen met een clausule van niet-terugleiding dan wel een humanitaire clausule, hebben ontvangen, en de datum van inwerkingtreding van de wet.

Nr. 95 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 77

In § 3, eerste lid, tussen de woorden «een gelijkaardig advies» en de woorden «heeft verstrekt», de woorden «, waaronder de humanitaire clausule,» invoegen.

VERANTWOORDING

Paragraaf 3 van deze overgangsbepaling bepaalt dat subsidiaire bescherming wordt geboden aan de asielzoekers die wel zijn afgewezen op de datum van inwerkingtreding van de hervorming, maar in het bezit werden gesteld van een niet-terugleidingsclausule, aangezien hun terugkeer gevaar voor hun leven of hun fysieke integriteit kon opleveren, dan wel ten aanzien van wie een gelijkaardig advies werd verstrekt.

Zoals de Commissaris-generaal aangaf tijdens de hoorzitting, mogen samen met de beslissingen ten gronde van het CGVS, in het kader van de vigerende bepalingen van de wet van 15 december 1980, humanitaire clausules worden toegekend. Thans komen de onderdanen van Ivoorkust, Irak en Soedan daarvoor in aanmerking.

Ten behoeve van de rechtszekerheid heeft men er alle belang bij te preciseren dat die clausules «die sterke gelijkenis vertonen» met de niet-terugleidingsclausules, de humanitaire clausule omvatten.

Nr. 96 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 11

Het ontworpen artikel 12bis, § 1, aanvullen als volgt:

«De verblijfsaanvraag van de in artikel 10 bedoelde gezinsleden mag tevens worden ingediend door de vreemdeling met wie zij zich wensen te herenigen, bij het gemeentebestuur van diens woonplaats.».

JUSTIFICATION

La directive européenne relative au regroupement familial 2003/86/CE permet que les demandes de visa de regroupement familial puissent être traitées sur base d'une demande formée en Belgique par l'étranger dit «regroupant», comme cela se fait dans plusieurs pays européens, comme par exemple la France.

En effet, les familles rencontrent d'innombrables difficultés lorsqu'elles introduisent leur demande de visa au consulat belge à l'étranger: connaissance imparfaite de la législation, information parcellaire susceptible d'orienter les demandeurs dans de mauvaises directions, communication d'informations ou de décisions dans une langue que ne maîtrisent pas les personnes, pertes de temps et d'énergie liées aux allers et retours entre le lieu de résidence et la capitale, parfois distants de centaines et même de milliers de kilomètres, risques de corruption aux abords ou même parmi le personnel de l'ambassade, etc..

N° 97 DE MME NAGY ET M. DRÈZE

Art. 12

A l'article 13, § 1er, proposé, apporter les modifications suivantes:

A) Remplacer l'alinéa 3 par la disposition suivante:

«L'admission au séjour en vertu de l'article 10 est donnée pour une durée illimitée, à l'exception de celui accordé au partenaire enregistré visé à l'art. 10, § 1er, al. 1er, 5° pour lequel l'autorisation de séjour est donnée pour une durée limitée pendant la période de trois ans qui suivent la délivrance du titre de séjour, à l'expiration de laquelle elle devient illimitée.»;

B) Supprimer les alinéas 4 et 5.

JUSTIFICATION

Cet amendement est lié à celui de l'article 9 du projet (qui modifie l'article 11 de la loi du 15.12.1980)

Le projet prévoit que le droit de séjour accordé est limité et renouvelable pendant trois ans, et qu'au terme de ces trois ans, il devient illimité. Durant ces trois ans, toute une série d'hypothèses de refus de renouvellement du droit de séjour sont prévues à l'article 11 nouveau du projet.

VERANTWOORDING

Op grond van de Europese richtlijn inzake het recht op gezinsherening mogen de visumaanvragen met het oog op een gezinsherening worden behandeld op basis van een in België door de vreemdeling, de zogenaamde «gezinshereniger», ingediende aanvraag, zoals dat in tal van Europese landen, bijvoorbeeld Frankrijk, het geval is.

De gezinnen worden immers met tal van problemen geconfronteerd wanneer zij hun visumaanvraag indienen bij het Belgisch consulaat in het buitenland: ze hebben een gebrekige kennis van de wetgeving, door de onvolledige inlichtingen die de aanvragers ontvangen, kunnen zij op het verkeerde been worden gezet, inlichtingen of beslissingen worden hen meegegedeeld in een taal die zij niet verstaan, er gaat veel tijd en energie verloren door het pendelen tussen de woonplaats en de hoofdstad, die soms honderden, zelfs duizenden kilometers uit elkaar liggen, risico op omkooppraktijken, zelfs van ambassadepersoneel enzovoort.

Nr. 97 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 12

In het ontworpen artikel 13, § 1, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) het derde lid vervangen als volgt:

«De toelating tot verblijf krachtens artikel 10 wordt erkend voor een onbeperkte duur, met uitzondering van de toelating die wordt verleend aan de geregistreerde partner, die bedoeld is in artikel 10, § 1, eerste lid, 5°, aan wie de toelating tot verblijf wordt verleend voor een beperkte duur gedurende een periode van drie jaar volgend op de afgifte van de verblijfstitel, waarna de toelating tot verblijf onbeperkt van duur wordt.»;

B) het vierde en het vijfde lid weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement hangt samen met amendement nr. 84 op artikel 9 van het wetsontwerp (tot wijziging van artikel 11 van de wet van 15 december 1980).

Het wetsontwerp bepaalt dat het verleende verblijfsrecht beperkt, en gedurende drie jaar hernieuwbaar is. Na afloop van die periode wordt het verblijfsrecht van onbeperkte duur. Artikel 11 (*nieuw*) van het wetsontwerp bepaalt dat in de loop van die drie jaar de hernieuwing van het verblijfsrecht om een aantal redenen kan worden geweigerd.

Ce stage d'attente de trois ans modifie complètement le système actuel qui prévoit l'octroi d'un droit de séjour illimité après les 12 mois (prorogeables de trois mois) de séjour temporaire. Le stage d'attente passe par conséquent de 1 à 3 ans.

La directive européenne 2003/86 relative au regroupement familial des ressortissants des Etats tiers, que le projet de loi entend transposer, se limite à établir des exigences minimales, tout en laissant aux États membres un large pouvoir d'appréciation, tant en ce qui concerne la décision proprement dite de légitimer en la matière, qu'en ce qui concerne les options retenues par les États membres lorsqu'ils décident effectivement de légitimer.

Comme le précise son article 3, § 5, elle «ne porte pas atteinte à la faculté qu'ont les Etats membres d'adopter ou de maintenir des conditions plus favorables».

A partir du moment où la législation belge avait atteint un certain niveau de qualité dans le droit au regroupement familial des membres de famille, il convient de ne pas opérer une régression par rapport à ce niveau sous le prétexte de la transition d'une directive qui n'édicte que des normes minimales dans le but que les Etats n'aillent pas en deçà des droits qu'elle prévoit.

Cet allongement du stage d'attente est une régression en ce qu'il constitue une ingérence disproportionnée dans l'exercice du droit à la vie privée et familiale.

Il est soutenu, dans l'exposé des motifs, que le délai de trois ans n'est pas déraisonnable dans la mesure où «le système vise à mettre fin à des situations d'abus qui ne donnent pas lieu, dans la pratique et vu l'arriéré judiciaire, aux décisions d'annulation du mariage qu'elles devraient entraîner». Cette carence supposée du pouvoir judiciaire ne peut justifier un délai de vérification attentatoire au droit à la vie privée et familiale.

En outre, la meilleure protection qui peut être accordée aux personnes victimes de violences familiales est de limiter au maximum la période de séjour limitée, et par conséquent le stage d'attente. Les violences familiales ne sont pas toujours faciles à prouver et peuvent consister en des violences psychologiques ou des séquestrations (souvent improuvables). Une personne victime de telles violences aura tendance à éviter d'en parler et à endurer cette situation de craindre de perdre son droit de séjour.

Il y a lieu par conséquent de modifier l'article 12 du projet (art. 13 nouveau) de manière à rendre illimité le séjour octroyé dans le cadre de l'article 10.

Le stage d'attente de trois ans ne peut être maintenu que pour les partenaires non mariés dont c'est déjà le cas actuellement en vertu de la circulaire relative à la cohabitation dans le cadre d'une relation durable.

Marie NAGY (ECOLO)
Benoît DREZE (cdH)

Door die wachttijd van drie jaar wordt de vigerende regeling grondig gewijzigd. Thans wordt na twaalf maanden (verlengbaar met drie maanden) van tijdelijk verblijf een onbeperkt verblijfsrecht verleend. De wachttijd wordt aldus opgetrokken van één naar drie jaar.

Europese Richtlijn 2003/86 inzake het recht op gezinshereniging van de onderdanen van derde landen, die het wetsontwerp beoogt om te zetten, beperkt zich tot het vaststellen van minimumvereisten. Daardoor beschikken de lidstaten over een ruime beoordelingsbevoegdheid, zowel inzake de eigenlijke beslissing om terzake wetgevend op te treden, als inzake de opties die ze in aanmerking kunnen nemen wanneer ze beslissen effectief wetgevend op te treden.

Artikel 3, § 5, van die richtlijn bepaalt het volgende: «Deze richtlijn laat de mogelijkheid van lidstaten om gunstigere bepalingen vast te stellen of te handhaven onverlet.».

Zodra de Belgische wetgeving een welbepaald kwaliteitsniveau heeft gehaald inzake het recht op gezinshereniging van de gezinsleden, mag de wetgever niet meer onder dat niveau gaan onder het voorwendsel van de omzetting van een richtlijn die slechts minimumnormen uitvaardigt, met de bedoeling dat de lidstaten ten minste de daarin ingestelde rechten toe kennen.

Die verlenging van de wachttijd is een achteruitgang, aangezien de wetgever zich aldus onevenredig inmengt in het recht op een privé- en gezinsleven.

In de memorie van toelichting wordt beweerd dat een termijn van drie jaar niet onredelijk is, «omdat het systeem een einde wil maken aan situaties waarin misbruik wordt gepleegd en die, in de praktijk en gezien de gerechtelijke achterstand, geen aanleiding geven tot beslissingen tot nietigverklaring van het huwelijk, wat eigenlijk het geval zou moeten zijn.». Dat vermeende onvermogen van de rechterlijke macht kan niet worden aangevoerd ter rechtvaardiging van een onderzoekstermijn die het recht op een privé- en gezinsleven aantast.

Bovendien kunnen de slachtoffers van geweld in het gezin niet beter worden beschermd dan door de tijdelijke verblijfsduur – en dus de wachttijd – zo kort mogelijk te houden. Geweld in het gezin is niet altijd makkelijk te bewijzen, en kan gaan van psychologisch geweld tot (vaak moeilijk aan te tonen) opsluiting. De slachtoffers van soortgelijk geweld zijn geneigd daarover te zwijgen en het geweld lijdzam te ondergaan, omdat ze vrezen hun verblijfsrecht te verliezen.

Artikel 12 van het wetsontwerp (artikel 13 (*nieuw*)) moet derhalve worden gewijzigd, teneinde het in het kader van artikel 10 erkende verblijf onbeperkt te maken.

De wachttijd van drie jaar mag slechts worden behouden voor de niet-gehuwde partners, zoals thans reeds wordt bepaald bij de circulaire inzake de samenwoning in het kader van een duurzame relatie.

N° 98 DE M. DRÈZE ET MME NAGY

Art. 44

Apporter les modifications suivantes:

A) compléter le 1° par un point e), rédigé comme suit:

e) Ce paragraphe est complété par l'alinéa suivant : «La décision du commissariat général ne peut pas être motivée exclusivement sur base des points 1° à 7» ;

B) compléter le 2° par un point e), rédigé comme suit:

e) Ce paragraphe 2 est complété par l'alinéa suivant: «La décision du commissariat général ne peut pas être motivée exclusivement sur base des points 1° à 5»;

C) compléter le 3° par un point c), rédigé comme suit:

c) ce paragraphe est complété par l'alinéa suivant: «La décision du commissariat général ne peut pas être motivée exclusivement sur base des points 1° à 3»;

D) compléter le 4° par un point c), rédigé comme suit:

c) ce paragraphe est complété par l'alinéa suivant: «La décision du commissariat général ne peut pas être motivée exclusivement sur base des points 1° à 3» ;

JUSTIFICATION

Les modifications apportées à l'article 52 sont liées à l'introduction de la protection subsidiaire et à la suppression de la phase de recevabilité.

Le CGRA examine les demandes d'asile non seulement sur base de la Convention de Genève mais également sur base des critères relatifs à la protection subsidiaire. Le CGRA est seul compétent pour examiner les demandes d'asile en première instance et peut les rejeter sur la base des motifs énumérés à l'article 52. Ces motifs permettaient jusqu'à présent de déclarer une demande d'asile irrecevable.

L'article 52 permet de déclarer une demande d'asile non fondée parce que:

Nr. 98 VAN DE HEER DRÈZE EN MEVROUW NAGY

At. 44

De volgende wijzigingen aanbrengen:

A) Het punt 1° aanvullen met een punt e), lui-dende:

«e) De paragraaf wordt aangevuld met een lid, lui-dende: «De beslissing van het Commissariaat-generaal mag niet uitsluitend met redenen worden omkleed op grond van de punten 1° tot 7°»;»;

B) Het punt 2° aanvullen met een punt e), lui-dende:

«e) De paragraaf wordt aangevuld met een lid, lui-dende: «De beslissing van het Commissariaat-generaal mag niet uitsluitend met redenen worden omkleed op grond van de punten 1° tot 5°»;»;

C) Het punt 3° aanvullen met een punt c), lui-dende:

«c) De paragraaf wordt aangevuld met een lid, lui-dende: «De beslissing van het Commissariaat-generaal mag niet uitsluitend met redenen worden omkleed op grond van de punten 1° tot 3°»;»;

D) Het punt 4° aanvullen met een punt c), lui-dende:

«c) De paragraaf wordt aangevuld met een lid, lui-dende: «De beslissing van het Commissariaat-generaal mag niet uitsluitend met redenen worden omkleed op grond van de punten 1° tot 3°»;»;

VERANTWOORDING

De in artikel 52 aangebrachte wijzigingen zijn gerelateerd aan de instelling van de subsidiaire bescherming en aan de afschaffing van de ontvankelijkheidsfase.

Het CGVS onderzoekt de asielaanvragen niet alleen op grond van het Verdrag van Genève, maar ook op basis van de criteria inzake de subsidiaire bescherming. Alleen het CGVS is bevoegd om de asielaanvragen in eerste instantie te onderzoeken, en het kan die aanvragen verwerpen op grond van de in artikel 52 opgesomde criteria. Tot dusver kon een asielaanvraag op grond van die redenen onontvankelijk worden verklaard.

Artikel 52 stelt in uitzicht dat een asielaanvraag ongegrond kan worden verklaard omdat:

– La demande est manifestement fondée sur des motifs étrangers à l'asile (parce qu'elle est frauduleuse ou parce qu'elle ne se rattache pas à la Convention de Genève ou à la protection subsidiaire)

– L'étranger a été renvoyé ou expulsé depuis moins de 10 ans du royaume

– L'étranger a résidé plus de trois mois dans un pays tiers et l'a quitté sans crainte

– L'étranger a résidé dans plusieurs pays tiers pendant plus de trois mois et a quitté le dernier sans crainte

– L'étranger est en possession d'un titre de transport valable à destination d'un pays tiers

– La demande d'asile est manifestement non fondée

– L'étranger n'a pas introduit sa demande dans les 8 jours de son arrivée sur le territoire

– Lorsque l'étranger ne se présente pas à une convocation et ne fournit pas de motif valable dans les 15 jours suivant cette date (actuellement, le délai est de 1 mois).

Si la suppression de la phase de recevabilité est un élément positif; le maintien de la possibilité d'user des critères de recevabilité pour rejeter une demande d'asile est regrettable. En effet, ce mode de traitement peut conduire au rejet de personnes ayant besoin de protection internationale et comporte ainsi le risque d'une violation par la Belgique de ses obligations internationales.

Comme le soutient le HCR, une demande de protection ne peut être rejetée uniquement sur base de motifs formels : une demande d'asile ne devrait être rejetée que si le demandeur d'asile ne remplit pas les conditions requises pour prétendre au statut de réfugié ou de bénéficiaire de la protection subsidiaire ou s'il bénéficie ou peut bénéficier d'une protection effective dans un autre pays. En d'autres termes, une demande d'asile ne devrait être rejetée que si la personne n'a pas besoin de protection ou est exclue de cette protection pour les clauses énumérées de façon exhaustive dans la Convention de Genève ou la directive.

Or, sur base de l'article 52, le CGRA peut décider qu'une personne n'a pas de crainte fondée de persécution au sens de la Convention de Genève parce qu'il a introduit sa demande tardivement ou parce qu'il n'a pas répondu à la demande de renseignements dans les temps.

Ce projet de loi ne contient donc aucune garantie que le fond de la demande d'asile, les raisons pour lesquelles une personne a fui son pays d'origine, sera effectivement examiné par le CGRA. Dans l'exposé des motifs, il est simplement mentionné que «il relève de la compétence exclusive du CGRA d'examiner les demandes d'asile en première instance et éven-

– de aanvraag kennelijk gegrond is op motieven die geen verband houden met het asiel (omdat ze frauduleus is of omdat ze niet gerelateerd is aan het Verdrag van Genève noch aan de subsidiaire bescherming);

– de vreemdeling sedert minder dan tien jaar uit het Rijk werd teruggewezen of uitgezet;

– de vreemdeling langer dan drie maanden in een ander land heeft verbleven en het zonder vrees heeft verlaten;

– de vreemdeling langer dan drie maanden in verschillende andere landen heeft verbleven , en het laatste van die landen zonder vrees heeft verlaten;

– de vreemdeling in het bezit is van een geldig vervoerbewijs voor een ander land;

– de asielaanvraag kennelijk ongegrond is;

– de vreemdeling zijn aanvraag niet binnen 8 dagen na zijn aankomst op het grondgebied heeft ingediend;

– de vreemdeling zich niet anmeldt op een in een oproeping vastgestelde datum en daarvoor binnen vijftien dagen na het verstrijken van die datum geen geldige reden opgeeft (thans bedraagt de termijn 1 maand).

Hoewel de afschaffing van de ontvankelijkheidsfase een positief aspect vormt, valt te betreuren dat de mogelijkheid werd gehandhaafd ontvankelijkheidscriteria te hanteren om een asielaanvraag te verwerpen. Die behandelingswijze kan er immers toe leiden dat de aanvraag van mensen die internationale bescherming behoeven, wordt verworpen; aldus dreigt België zijn internationale verplichtingen te schenden.

Zoals de Hoge commissaris voor de vluchtelingen stelt, mag een verzoek om bescherming alleen op grond van formele motieven worden verworpen: een asielaanvraag zou alleen mogen worden verworpen indien de asielzoeker niet voldoet aan de voorwaarden om op de vluchtelingsstatus aanspraak te kunnen maken of om subsidiaire bescherming te genieten, dan wel indien hij in een ander land daadwerkelijk bescherming geniet of kan genieten. Anders gesteld: een asielaanvraag zou alleen mogen worden verworpen zo de betrokkenen geen bescherming behoeft, dan wel indien hij van bescherming is uitgesloten wegens de clausules welke exhaustief opgesomd staan in het Verdrag van Genève of in de richtlijn.

Op grond van artikel 52 kan het CGVS evenwel beslissen dat iemand geen gegronde vrees voor vervolging in de zin van het Verdrag van Genève heeft, omdat hij zijn aanvraag laattijdig heeft ingediend of omdat hij niet tijdig heeft geantwoord op het verzoek tot informatieverstrekking.

Dit wetsontwerp biedt dus geen enkele garantie dat de grond van de asielaanvraag, met name de redenen waarom iemand zijn land van herkomst is ontvlucht, daadwerkelijk door het CGVS zal worden onderzocht. In de memorie van toelichting staat alleen het volgende: «het behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de Commissaris-generaal voor de Vluchtelin-

tuellement, de les rejeter sur base des motifs énumérés à l'article 52 après un examen du dossier dans sa globalité».

Pourtant le gouvernement et les instances d'asile affirment régulièrement que, dans la procédure actuelle, le CGRA n'applique pas ces critères de recevabilité de manière stricte, qu'il examine, dans chaque dossier, les éléments au fond, et, enfin, que ce sera également le cas dans le cadre de la nouvelle procédure d'asile. Par contre, il est important de faire remarquer qu'il s'agit d'une pratique et donc par définition, qu'elle est changeante. Si demain, le CGRA décide d'appliquer les critères de recevabilité de manière automatique, le nouvel article 52 entérine cette possibilité. Le nouvel article 52 ancre la possibilité pour le CGRA de prendre une décision de recevabilité déguisée en décision au fond.

Il est d'autant plus incompréhensible que ces critères soient maintenus alors que l'exposé des motifs affirme que dans la pratique, chaque dossier sera examiné au fond. Si c'est effectivement le cas, il n'y a pas de raison de maintenir ces critères dans la loi.

En effet, un texte clair ne peut pas être contrebalancé par une garantie douteuse dans l'exposé des motifs. Le Conseil d'État mentionne ce manque de clarté dans son avis 39.718/AG: «*il conviendrait que l'auteur de l'avant-projet de loi précise dans l'exposé des motifs, au regard des obligations internationales contractées par la Belgique en matière de reconnaissance de la qualité de réfugié, la manière dont le Commissaire général aux Réfugiés et aux Apatriides et le nouveau Conseil du Contentieux des Etrangers, chacun dans le cadre de ses compétences respectives, seront concrètement amenés à faire application des critères prévus par l'article 52 de la loi du 15 décembre 1980*».

Enfin, le nouvel article 52 est contraire à la directive européenne concernant les normes minimales relatives aux procédures d'asile dans les États membres, adoptée par le Conseil de l'Union européenne en 2005 qui doit être transposée par les États membres avant le 1er décembre 2007.

D'après la jurisprudence de la Cour de justice, même si le délai de transposition n'est pas encore venu à expiration, il incombe aux États membres de ne pas adopter de dispositions qui pourraient compromettre la réalisation du prescrit par la directive.

Le projet actuel ne peut donc pas introduire de dispositions qui seraient contraires à la directive. Or, le nouvel article 52 est contraire au prescrit de la directive. La disposition 22 de la directive prévoit que «les États membres devraient examiner toutes les demandes au fond, c'est-à-dire évaluer si le demandeur concerné peut prétendre au statut de réfugié ou de protection subsidiaire, sauf dispositions contraires de la directive, notamment lorsqu'on peut raisonnablement supposer qu'un autre pays procéderait à l'examen ou accorderait une protection suffisante.

gen en de Staatlozen (CGVS) om in eerste aanleg de asiel-aanvragen te behandelen en om deze eventueel om motieven opgesomd in artikel 52, na een onderzoek van het dossier in zijn globaliteit, af te wijzen.».

De regering en de asielinstanties stellen nochtans gereeld dat de CGVS die ontvankelijkheidscriteria bij de vige rende procedure niet strikt toepast, dat hij voor elk dossier de gegevens grondig onderzoekt en dat zulks ook bij de nieuwe asielprocedure het geval zal zijn. Het is daarentegen wel belangrijk op te merken dat het om een werkwijze gaat, die dus per definitie aan verandering onderhevig is. Indien de CGVS morgen beslist de ontvankelijkheidscriteria automatisch toe te passen, dan voorziet artikel 52 in die mogelijkheid. Via het nieuwe artikel 52 wordt voor de CGVS de mogelijkheid verankerd om bij een beslissing over de grond van de zaak een verkapte beslissing over de ontvankelijkheid te nemen.

Dat die criteria worden gehandhaafd, is des te onbegrijpelijk omdat in de memorie van toelichting wordt aangegeven dat in de praktijk elk dossier grondig zal worden onderzocht. Als dat daadwerkelijk het geval is, is er geen reden om die criteria in de wet te handhaven.

Een duidelijke tekst kan immers niet worden gecompenseerd door een twijfelachtige waarborg in de memorie van toelichting. De Raad van State maakt van die ontoereikende duidelijkheid gewag in zijn advies 39.718/AV. Volgens dat advies «*dient de steller van het voorontwerp van wet in dat opzicht, in het licht van de internationale verplichtingen die België heeft inzake de erkennung van de status van vluchteling in de memorie van toelichting te preciseren op welke wijze de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen en de nieuwe Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, elk in het raam van hun respectieve bevoegdheden, de in artikel 52 van de wet van 15 december 1980 vastgestelde criteria concreet zullen moeten toepassen*».

Ten slotte is het nieuwe artikel strijdig met de in 2005 door de Raad van de Europese Unie aangenomen Europese richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus. De lidstaten moeten die vóór 1 december 2007 omzetten.

Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie komt het – zelfs al is de omzettingstermijn nog niet verstreken – de lidstaten toe geen bepalingen aan te nemen die de tenuitvoerlegging van de in de richtlijn vervatte bepalingen op de helling zouden kunnen plaatsen.

Via het huidige wetsontwerp kunnen dan ook geen bepalingen worden ingesteld die strijdig zouden zijn met de richtlijn. Het nieuwe artikel 52 is echter wél in strijd met hetgeen de richtlijn oplegt. In bepaling 22 van de richtlijn is immers het volgende bepaald: «*De lidstaten moeten alle verzoeken onderzoeken op de inhoud, met andere woorden beoordelen of de betrokken asielzoeker al dan niet in aanmerking komt als vluchteling (...) of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming, behoudens andere bepalingen in onderhavige richtlijn, met name indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een ander land het onderzoek zal doen of voldoende bescherming zal verlenen.*».

N° 99 DE MME NAGY ET M. DRÈZE

Art. 74

Supprimer le point 2°.**JUSTIFICATION**

Ce paragraphe § 1er*bis* énumère toute une série de circonstances (15 situations) dans lesquelles un demandeur d'asile entré irrégulièrement sur le territoire peut être détenu avant qu'une décision soit prise concernant sa demande d'asile, afin de garantir son éloignement effectif du territoire.

Certaines de ces situations sont des motifs de refus prévus dans l'article 52:

- l'étranger a été renvoyé depuis moins de 10 ans du Royaume
- l'étranger a séjourné plus de trois mois dans un pays tiers
- l'étranger a séjourné plus de trois mois dans plusieurs pays tiers
- l'étranger est en possession d'un titre de transport valable à destination d'un pays tiers
- l'étranger a présenté sa demande tardivement sans justification
- l'étranger s'est soustrait volontairement à une procédure entamée à la frontière
- l'étranger visé à l'article 54, § 1er, alinéa 1er se soustrait pendant au moins 15 jours à l'obligation de présentation

Ensuite, il y a 8 situations qui peuvent conduire à une mise en détention immédiate par l'OE qui n'existaient pas dans la loi jusqu'à présent:

- l'étranger n'a pas introduit sa demande au moment où les autorités chargées du contrôle aux frontières l'interrogent sur les raisons de sa venue en Belgique
- l'étranger a introduit une autre demande d'asile
- l'étranger refuse de communiquer son identité ou sa nationalité ou fournit de fausses informations à ce sujet
- l'étranger a détruit ou s'est débarrassé d'un document de voyage ou d'identité
- l'étranger introduit une demande d'asile dans le but de déjouer l'exécution d'une décision d'éloignement
- l'étranger entrave la prise d'empreintes digitales
- l'étranger a omis de déclarer qu'il avait déjà introduit une demande d'asile dans un autre pays
- l'étranger refuse de déposer la déclaration relative à son identité, son origine et son itinéraire

L'auteur de l'amendement tient à rappeler qu'il est opposé à la détention des demandeurs d'asile en centre fermé. Une demande d'asile est une demande de protection. C'est donc un non-sens, pour un État de droit, de détenir des personnes qui demandent cette protection.

Nr. 99 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 74

Het punt 2° weglaten.**VERANTWOORDING**

Deze § 1bis noemt een hele reeks omstandigheden (15 situaties) waarin een asielzoeker die op onregelmatige wijze het Rijk binnengekomen is, kan worden vastgehouden alvorens een beslissing over zijn asielaanvraag wordt genomen, teneinde zijn effectieve verwijdering van het grondgebied te waarborgen.

Bepaalde van deze situaties zijn in artikel 52 vervatte weigeringsgronden:

- de vreemdeling werd sedert minder dan tien jaar uit het Rijk teruggewezen
- de vreemdeling heeft langer dan drie maanden in een ander land verbleven
- de vreemdeling heeft langer dan drie maanden in verschillende andere landen verbleven
- de vreemdeling is in het bezit van een geldig vervoerbewijs voor een ander land
- de vreemdeling heeft zijn aanvraag zonder verantwoording te laat ingediend
- de vreemdeling heeft zich vrijwillig ontrokken aan een bij de grens ingezette procedure
- de vreemdeling bedoeld in artikel 54, § 1, eerste lid, onttrekt zich gedurende minstens vijftien dagen aan de meldingsplicht

Vervolgens zijn er 8 situaties die tot onmiddellijke vasthouding door de DV kunnen leiden en die tot dusver niet in de wet waren opgenomen:

- de vreemdeling heeft zijn aanvraag niet ingediend op het ogenblik dat de met grenscontrole belaste autoriteiten nadere toelichting vragen over zijn motief om naar België te reizen
- de vreemdeling heeft een andere asielaanvraag ingediend
- de vreemdeling weigert zijn identiteit of nationaliteit mee te delen of verstrekkt valse informatie daaromtrent
- de vreemdeling heeft een identiteits- of reisdocument vernietigd of heeft zich daarvan ontdaan
- de vreemdeling dient een asielaanvraag in teneinde de uitvoering van een beslissing tot verwijdering te verijdelen
- de vreemdeling bemoeilijkt de afname van vingerafdrukken
- de vreemdeling heeft niet aangegeven dat hij reeds een asielaanvraag in een ander land heeft ingediend
- de vreemdeling weigert de verklaring betreffende zijn identiteit, herkomst en reisweg af te leggen.

De auteurs van het amendement herhalen nadrukkelijk dat zij tegen de vasthouding van asielzoekers in een gesloten centrum zijn gekant. Een asielaanvraag is een verzoek om bescherming. Het houdt dus geen steek dat een rechtsstaat mensen vasthoudt die deze bescherming aanvragen.

De nombreuses organisations internationales, dont le HCR et Amnesty International, ont d'ailleurs, à de nombreuses reprises, dénoncé l'enfermement des demandeurs d'asile. La détention doit rester une mesure exceptionnelle, or, cette disposition la rend systématique dans toute une série d'hypothèses.

Par ailleurs, il ne fait plus aucun doute que les conditions mêmes de l'enfermement rendent impossible le bon déroulement d'une procédure d'asile juste et équitable. Le stress induit par la détention renforce pour le demandeur la difficulté de bien s'exprimer lors de l'audition, sans parler des difficultés d'accès à l'information juridique, à un avocat, et donc aux moyens de preuves ; autant d'éléments qui s'ajoutent à l'ensemble des difficultés rencontrées par les demandeurs d'asile du fait de la procédure. A titre d'exemple, en 2004, le taux de recevabilité était de 41% sur le territoire et de 24% à la frontière.

Alors qu'actuellement, la détention n'est possible qu'au cours de la phase de recevabilité (et donc ne concerne qu'une étape de la procédure), ce sera dorénavant possible pendant toute la durée de la procédure. C'est d'autant plus inquiétant que le projet de loi permettra dorénavant de placer en centre fermé un demandeur d'asile pour lequel il n'y a pas encore eu de décision de refus.

De même, actuellement, la détention n'est possible qu'une fois que la demande d'asile a été déclarée irrecevable par l'Office des Etrangers. Cette décision, qui contient un ordre de quitter le territoire, a pour objectif avancé de garantir l'éloignement effectif du territoire. Dans le projet actuel, cette logique n'a plus cours. Il y a par contre un lien direct établi entre l'entrée irrégulière et la détention.

En ce qui concerne la possibilité pour l'OE de détenir des demandeurs d'asile qui auraient séjourné dans un pays tiers qu'il a quitté sans crainte de persécutions ni d'atteintes graves, on se demande comment l'Office des étrangers va procéder pour examiner et prendre une décision à ce sujet étant donné son rôle limité au sein de la nouvelle procédure d'asile. Une décision sur ce principe implique un jugement sur le contenu du dossier. En effet, il ne suffit pas pour l'Office des Etrangers d'examiner si une personne a séjourné dans un pays plus de trois mois mais de vérifier s'il l'a quitté sans crainte de persécution au sens de la Convention de Genève et sans motifs sérieux qui prouvent le risque réel qu'il subisse une atteinte grave telle que prévue en matière de protection subsidiaire. Un des points de départ de la réforme réside dans le fait de vouloir retirer, toute compétence de décision sur le fond des demandes d'asile à l'Office des Etrangers. Il est donc difficile de comprendre comment l'Office des Etrangers pourrait appliquer cela de manière convenable.

L'amendement vise à supprimer ce paragraphe 1 bis inséré par le projet pour revenir à la situation antérieure qui ne prévoyait pas ces motifs de détention.

Talrijke internationale organisaties, waaronder het HCV en Amnesty International, hebben trouwens de opsluiting van asielzoekers veelvuldig gehekeld. De vasthouding moet een uitzonderlijke maatregel blijven, terwijl deze bepaling die systematisch maakt voor een hele reeks gevallen.

Het lijdt overigens geen enkele twijfel meer dat de omstandigheden zelf van de opsluiting het goede verloop van een rechtvaardige en billijke asielprocedure onmogelijk maken. De door de vasthouding veroorzaakte stress vergroot de moeilijkheid voor de asielzoeker om zich goed uit te drukken terwijl hij wordt gehoord, zonder te spreken van de moeilijkheden om toegang te krijgen tot juridische informatie, tot een advocaat, en dus tot bewijsmiddelen; zoveel zaken die bovenop het geheel van de moeilijkheden komen die de asielzoeker ervaart om procedurele redenen. Bij wijze van voorbeeld was het ontvankelijkheidspercentage in 2004 41% op het grondgebied en 24% aan de grens.

Terwijl tot op heden de vasthouding slechts mogelijk was tijdens de ontvankelijkheidsfase (en dus slechts een onderdeel van de procedure betreft), zal dat voortaan tijdens de gehele duur van de procedure mogelijk zijn. Nog onrustwekkender is het feit dat het wetsontwerp het voortaan mogelijk zal maken om een asielzoeker die nog geen weigeringsbeslissing heeft ontvangen, in een gesloten centrum te plaatsen.

Ook is op dit ogenblik de vasthouding slechts mogelijk wan-ner de asielaanvraag door de Dienst Vreemdelingenzaken onontvankelijk is verklaard. Deze beslissing, die een bevel om het grondgebied te verlaten bevat, heeft tot doel de daadwerkelijke verwijdering van het grondgebied te garanderen. In het huidige wetsontwerp is geen sprake meer van deze logica. Er is daarentegen een direct verband tussen de onregelmatige binnenkomst en de vasthouding.

In verband met de mogelijkheid voor de Dienst Vreemdelingenzaken om asielzoekers vast te houden die verbleven hebben in een ander land dat zij hebben verlaten zonder vrees voor vervolgingen of ernstige schade, is de vraag hoe de Dienst Vreemdelingenzaken zal optreden om een beslissing op dit gebied te onderzoeken en te nemen, gelet op de geringe rol van deze dienst binnen de nieuwe asielprocedure. Een beslissing over dit beginsel houdt een beslissing over de inhoud van het dossier in. Het volstaat immers niet voor de Dienst Vreemdelingenzaken om te onderzoeken of een persoon meer dan drie maanden in een ander land heeft verbleven. De DV moet nagaan of hij dat land heeft verlaten zonder vrees voor vervolging in de zin van het Verdrag van Genève en zonder ernstige redenen die aantonen dat hij blootgesteld is aan een reëel risico op ernstige schade zoals op het stuk van subsidiaire bescherming is bepaald. Eén van de uitgangspunten van de hervorming is het streven om elke beslissingsbevoegdheid over de grond van de asielaanvragen aan de Dienst Vreemdelingenzaken te onttrekken. Het valt dus moeilijk in te zien hoe de Dienst Vreemdelingenzaken dat op een passende wijze zal kunnen toepassen.

Het amendement beoogt de weglatting van deze bij het wetsontwerp ingevoegde paragraaf 1bis om terug te keren naar de eerdere situatie waarin deze redenen voor vasthouding niet voorkwamen.

N° 100 DE MME NAGY ET M. DRÈZE

Art. 77

Au § 3, alinéa 1er, In fine, remplacer les mots «que le danger en cas de reconduite soit toujours actuel» par les mots «que le CGRA considère que le danger en cas de reconduite est toujours actuel».

JUSTIFICATION

Telle que la disposition est rédigée, il n'est pas évident de comprendre qui est compétent pour déterminer du caractère actuel du danger, s'il s'agit de l'Office des étrangers ou du CGRA.

Dans la logique du projet qui vise à retirer à l'Office des étrangers toute compétence d'examen des motifs d'une demande d'asile, il est cohérent de préciser que seul le CGRA est compétent pour décider si le danger est toujours actuel ou non.

Marie NAGY (ECOLO)
Benoît DREZE (cdH)

N° 101 DE MME NAGY

Art. 54

Supprimer cet article.

N° 102 DE MME NAGY

Art. 58

A l'article 57/6 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) remplacer le 5° comme suit:

5° pour exclure l'étranger visé à l'article 53 du bénéfice du statut de réfugié sur base de l'article 55/2 ;» ;

B) remplacer le 6° comme suit:

6° pour retirer le statut de réfugié à l'étranger qui avait dû être exclu sur base de l'article 55/2.

Nr. 100 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 77

In § 3, eerste lid, in fine, de woorden «het gevaar bij een terugleiding nog actueel is» vervangen door de woorden «het CGVS meent dat het gevaar bij een terugleiding nog actueel is».

VERANTWOORDING

Zoals de bepaling thans is geformuleerd, is het niet duidelijk wie – de Dienst Vreemdelingenzaken of het CGVS - bevoegd is om te oordelen of het gevaar nog steeds actueel is.

Aangezien dit wetsontwerp ertoe strekt de Dienst Vreemdelingenzaken alle onderzoeksbevoegdheid naar de redenen van een asielaanvraag te ontnemen, is het logisch te preciseren dat alleen het CGVS bevoegd is om te oordelen of het gevaar al dan niet nog steeds actueel is.

Nr. 101 VAN MEVROUW NAGY

Art. 54

Dit artikel weglaten.

Nr. 102 VAN MEVROUW NAGY

Art. 58

In het ontworpen artikel 57/6, eerste lid, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) het punt 5° vervangen als volgt:

«5° om de vreemdeling bedoeld in artikel 53 uit te sluiten van de vluchtelingenstatus op basis van artikel 55/2;»;

B) het punt 6° vervangen als volgt:

«6° om de vluchtelingenstatus in te trekken ten aanzien van de vreemdeling die op grond van artikel 55/2 uitgesloten had moeten zijn;».

JUSTIFICATION

Comme il a été rappelé à l'amendement de l'auteur à l'article 52 (qui insère un article 55/2 dans la loi du 15.12.1980), la protection subsidiaire protège l'étranger contre des atteintes graves aux droits fondamentaux tels que visés à l'article 3 de la CEDH.

Or, l'article 3 de la CEDH est une protection absolue : quel que soit le comportement de l'intéressé, il ne peut être renvoyé vers un pays où il aurait à subir des traitements inhumains et dégradants.

Aussi, il est particulièrement contestable de prévoir, sans autre garantie, que certaines personnes puissent être exclues de cette protection qui, par hypothèse ne souffre aucune exception, en dépit d'agissements pénallement condamnables de son bénéficiaire.

L'octroi de la protection subsidiaire ne fait pas obstacle aux poursuites de l'intéressé devant un tribunal pénal international, ou devant une juridiction belge dans le cadre de la loi de compétence universelle. En cas de poursuites devant une juridiction pénale internationale, la Belgique pourra accepter son transfert pour être jugée par cette juridiction et le cas échéant condamnée.

Mais en aucun cas, la présomption de culpabilité ne pourra avoir d'incidence sur l'examen de la protection subsidiaire vu le caractère absolu de l'article 3 CEDH.

La disposition doit par conséquent être supprimée.

Marie NAGY (ECOLO)

N° 103 DE MME NAGY ET M. DREZE

Art. 75bis (*nouveau*)

Dans le chapitre II, insérer un article 75bis, libellé comme suit:

«Art. 75bis. — Un article 74-9, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Art. 74-9. — Aucun mineur, au sens de la Convention relative aux droits de l'enfant du 20 novembre 1989, ne peut être placé ou mis en détention en application d'une disposition de la présente loi. Les mineurs ne peuvent en aucun cas être séparés de leurs parents sur base d'une disposition de la présente loi.».

VERANTWOORDING

Zoals in het op artikel 52 door dezelfde indiener voorgestelde amendement (tot invoeging van een artikel 55/2 in de wet van 15 december 1980) reeds werd aangegeven, voor komt de subsidiaire bescherming dat de grondrechten van een vreemdeling ernstig worden geschonden (zoals bedoeld in artikel 3 van het EVRM).

Dat artikel 3 van het EVRM biedt evenwel absolute bescherming: ongeacht het gedrag van de betrokkene, mag die niet worden teruggestuurd naar een land waar hem eventueel een onmenselijke en vernederende behandeling te wachten staat.

Voorts is het bijzonder betwistbaar te bepalen dat bepaalde personen, zonder enige andere waarborg te bieden, van die bescherming kunnen worden uitgesloten. Er wordt van uit gegaan dat op die bescherming geen uitzondering wordt gemaakt, zelfs niet wanneer de begunstigde strafbare handelingen stelt.

De subsidiaire beschermingsstatus verhindert niet dat de betrokkene kan worden vervolgd voor een internationaal straftribunaal, of voor een Belgisch rechtscollege, in het kader van de wet op de universele rechtsmacht. Wanneer de betrokkene wordt vervolgd voor een internationaal strafgerecht kan België ingaan op het verzoek de betrokkene over te dragen, ten einde door dat rechtscollege te worden berecht, en eventueel te worden veroordeeld.

Het vermoeden van schuld mag evenwel in geen geval gevolgen hebben voor het onderzoek naar de subsidiaire bescherming, aangezien artikel 3 van het EVRM een absolute bescherming biedt.

De bepaling moet dan ook worden weggelaten.

Nr. 103 VAN MEVROUW NAGY EN DE HEER DRÈZE

Art. 75bis (*nieuw*)

In hoofdstuk II een artikel 75bis invoegen, luidende:

«Art. 75bis. - In dezelfde wet wordt een artikel 74-9 ingevoegd, luidende:

«Art. 74-9. — Geen enkele minderjarige in de zin van het Verdrag van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind mag met toepassing van een bepaling van deze wet worden geplaatst of in hechtenis genomen. De minderjarigen mogen in geen geval op grond van een bepaling van deze wet van hun ouders worden gescheiden.».

JUSTIFICATION

L'amendement vise à intégrer dans le projet de loi le contenu de la proposition de loi de l'auteur 2425/001 relative à l'interdiction de la détention de mineurs dans des centres fermés.

En 1999, à la demande du tribunal de première instance de Bruxelles, le Centre de guidance de l'ULB avait étudié le cas des enfants détenus en centres fermés. (*Rapport d'expertise dans l'affaire Awada/État belge élaboré par le Centre de guidance de l'U.L.B. le 24 septembre 1999*).

La conclusion était sans appel: la détention d'un enfant au motif de la situation administrative de ses parents n'est pas acceptable et peut s'assimiler à de la «maltraitance psychologique». Ainsi, le rapport énumérait les nombreux symptômes observés chez ces enfants (énurésie, eczéma, déprime...) qui étaient apparus en raison des «seules conditions de vie des centres fermés». Il montrait comment l'identité familiale est «ébranlée par l'échec, la culpabilité, l'absence d'avenir envisageable». Les conséquences de cet enfermement sur le développement de l'enfant sont considérées comme «inévitables».

Malgré la prise de conscience temporaire qu'a entraîné ce rapport, le gouvernement a persisté dans sa dangereuse confusion entre politique d'asile et politique de gestion des flux migratoires. L'enfermement était pensé avant tout comme une mesure dissuasive: «il faut montrer clairement que la détention est possible pendant toute la période nécessaire à l'expulsion. Ce signal doit être clair si l'on veut que la politique d'éloignement soit crédible» (*Réponse du ministre de l'Intérieur, Doc. Chambre, n°364/7-95/96, p.30*).

Pourtant, pour être conforme au prescrit de l'article 5 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950, tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'homme dans l'arrêt Amuur/France, la législation en cette matière doit n'autoriser la détention qu'aux seules fins admises par la convention à savoir: l'éloignement du territoire³.

Six ans après cette étude du Centre de guidance de l'ULB (avril 2005), c'est à une situation semblable qu'a réagi le CIRÉ, en dénonçant la présence de nombreux enfants dans les centres fermés (une quarantaine au total dans les centres 127 et 127bis). En juin 2003, à son entrée en fonction, le gouvernement Verhofstadt II avait déclaré que «ne seront plus accueillis dans des centres fermés à la frontière des mineurs non accompagnés qui demandent l'asile à la frontière», cette pratique est pourtant restée d'application.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe in het wetsontwerp de inhoud op te nemen van een wetsvoorstel van mevrouw Nagy tot instelling van een verbod op het vasthouden van minderjarigen in gesloten centra (DOC 2425/001).

In 1999 heeft het *Centre de guidance* van de ULB op verzoek van de rechtsbank van eerste aanleg te Brussel onderzoek verricht naar de situatie van de kinderen die in gesloten centra waren opgesloten (Deskundigenverslag in de zaak Awada vs. Belgische Staat, opgesteld door het *Centre de guidance* van de ULB, 24 september 1999).

De conclusies van dat onderzoek waren onverbiddelijk: het is onaanvaardbaar een kind op grond van de administratieve situatie van zijn ouders op te sluiten; een dergelijke handelwijze kan worden gelijkgesteld met «psychologische mishandeling». Meer in het bijzonder staan in dat verslag talrijke symptomen opgesomd die bij de kinderen in kwestie werden vastgesteld: bedwateren, eczeem, depressiviteit enzovoort. Volgens het onderzoek waren al die symptomen uitsluitend te wijten aan de leefomstandigheden in de gesloten centra. Voorts werd aangetoond hoezeer de identiteit van de betrokken gezinnen werd aangetast door de opgelopen tegenslagen, het schuldgevoel en het gebrek aan toekomstperspectieven. Het onderzoek concludeerde dat die opsluiting onvermijdelijk een weerslag zou hebben op de ontwikkeling van de kinderen.

Ofschoon de bevindingen van dat onderzoek het vraagstuk kortstondig in de belangstelling brachten, is de regering halsstarrig blijven vasthouden aan haar strategie, waarbij asielbeleid en beheersing van de migratiestromen uiteindelijk worden vermengd tot een gevaarlijke cocktail. De opsluiting was in de eerste plaats opgevat als een ontradende maatregel: «[er] is een klaar signaal nodig, dat vasthouding mogelijk is, gedurende de hele periode nodig voor uitwijzing. Dit signaal moet duidelijk zijn om ook het uitwizingsbeleid geloofwaardig te maken» (Stuk Kamer nr. 364/7-1995/1996, antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken, blz. 30).

Nochtans mag de terzake vigerende wetgeving opsluiting slechts toestaan ingeval er een doelstelling mee wordt beoogd die conform is met artikel 5 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van november 1950, wat wil zeggen dat slechts tot opsluiting mag worden overgegaan met het oog op verwijdering van het grondgebied. Een en ander valt op te maken uit de wijze waarop het Europees Hof voor de rechten van de mens dat artikel 5 van het EVRM heeft geïnterpreteerd in zijn arrest Amuur vs. Frankrijk.

Om die reden heeft het CIRÉ in april 2005, zes jaar na het onderzoek van het *Centre de guidance* van de ULB, gereageerd op een gelijkaardige toestand, door de situatie aan de kaak te stellen van heel wat kinderen die in de gesloten centra vastzitten (een veertigtal in totaal in de centra 127 en 127bis). In juni 2003 had de regering-Verhofstadt II bij haar aantreden verklaard dat niet-vergezelde minderjarigen die aan de grens asiel aanvragen, «voortaan niet langer onthaald [zullen] worden in gesloten centra aan de grens». Desondanks is die praktijk gewoon voortgezet.

Le 27 mai 2005, une série d'associations (CIRÉ, VWV, JRS, Aide aux Personnes Déplacées, Centre Social Protestant, Caritas, Service Droit des Jeunes, la Ligue des Droits de l'Homme et le Mrax) ont voulu alarmer les parlementaires à propos de cette question et ont organisé une visite parlementaire au centre 127 bis. Ce fut l'occasion pour le Délégué Général aux droits de l'enfant de la Communauté française de souligner à nouveau la position prise dans son rapport du 15 décembre 1999, selon laquelle «le 127 bis n'est pas un lieu adapté au bien être et au bon développement d'un enfant, et que donc aucun enfant ne devrait s'y trouver». Il mettait d'ailleurs en garde contre une éventuelle séparation des enfants de leurs parents comme «solution» à cette problématique.

La rencontre avec ces enfants privés soudain de scolarité (un droit constitutionnel), enfermés entre barbelés et vigiles et soumis à un régime carcéral strict (horaire de promenade, ambiance stressante et déprimante...) ne pouvait manquer d'émouvoir. Ainsi, comme l'affirme le CIRÉ, «il suffit d'imaginer le parcours de ces enfants pour percevoir le non-sens que représente leur enfermement. De l'humiliation des parents au moment de l'arrestation, surtout lorsque l'enfant est «récupéré» à l'école, à la détention en tant que telle, le traumatisme est profond. Dans les centres fermés, au fil des semaines on voit les enfants s'user, devenir taciturnes, perdre l'envie du jeu et de la découverte... Le centre fermé abrite chaque année la vie de centaines d'enfants, sans que personne ne s'en émeuve».

Pourtant, malgré l'indignation collective qui a suivi cette visite, rien n'a changé; la politique délibérée du gouvernement est restée celle d'un recours systématique à l'enfermement des familles. «Je vous confirme que le nombre de familles avec enfants séjournant en centre fermé est en augmentation depuis le mois de septembre 2005 et qu'actuellement, le centre 127bis est entièrement occupé par des familles».

La situation s'est même aggravée puisqu'au mois de mai dernier, le centre 127 bis ouvrait une troisième aile consacrée aux familles, ce qui faisait exploser le nombre d'enfants détenus. En décembre 2005, 66 des 120 places disponibles au centre 127 bis étaient occupées par des enfants. C'est ce qui a fait réagir le Haut Commissariat aux Réfugiés des Nations Unies (HCR) qui, à l'occasion de la Journée mondiale pour les droits de l'Homme, a dénoncé cette pratique. Le Haut Commissaire a ainsi rappelé plusieurs dispositions de la Convention relative aux droits de l'enfant qui ne sont pas respectées dans notre pays (*La Libre Belgique, le 9/12/05.*)

De plus, l'arbitraire des décisions de placement en centre fermé montre que ces centres ont avant tout une fonction symbolique: témoigner de la «dureté» de la politique d'asile et décourager des candidats à l'exil vers la Belgique. Il ressort de plusieurs auditions effectuées par la Commission de l'Intérieur du Sénat, préalablement à la rédaction de son rapport sur la politique gouvernementale à l'égard de l'immigration, qu'un «arbitraire absolu (...) se manifeste en ce qui concerne le choix des personnes à détenir.

Op 27 mei 2005 heeft een groep verenigingen (CIRÉ, VWV, JRS, Aide aux Personnes Déplacées, Protestants Sociaal Centrum, Caritas, Service Droit des Jeunes, Liga voor Mensenrechten en Mrax) de parlementsleden willen alarmeren over dat vraagstuk, door hen uit te nodigen voor een bezoek aan het centrum 127bis. Naar aanleiding daarvan heeft de *délégué général aux droits de l'enfant* van de Franse Gemeenschap opnieuw het standpunt naar voren gebracht dat hij eerder al in zijn verslag van 15 december 1999 had ingenomen, te weten dat het centrum 127bis niet geschikt is voor het welzijn en de behoorlijke ontwikkeling van een kind en dat zich daar bijgevolg geen enkel kind zou mogen bevinden. Hij waarschuwde trouwens al tegen een eventuele scheiding van de kinderen van hun ouders als «oplossing» voor dat vraagstuk.

De ontmoeting met die plots aan scholing (een grondwettelijk recht) ontrokken kinderen, opgesloten tussen prikkeldraad en bewakers, en onderworpen aan een strikt gevangenisregime (luchten volgens schema, stresserende en bedrukkende sfeer enzovoort), heeft de nodige emoties losgewekt. De vzw CIRÉ stelt het als volgt: het volstaat zich het traject van deze kinderen in te beelden om de onzin van hun opsluiting te beseffen. Het trauma gaat diep, van de vernedering van de ouders op het moment van de aanhouding, vooral als het kind van school wordt «gehaald», tot de inhechtenisneming als zodanig. In de gesloten centra ziet men de kinderen in de loop van de daaropvolgende weken wegkwijnen, zwijgzaam worden, de zin in spelen en ontdekken verliezen enzovoort. Het CIRÉ besluit dat het gesloten centrum elk jaar schade toebrengt aan het leven van honderden kinderen, zonder dat dit iemand beroert.

Toch is er ondanks de collectieve verontwaardiging na dat bezoek niets veranderd; het beleid van de regering is bewust dát gebleven van een stelselmatige keuze voor de opsluiting van gezinnen. De minister van Binnenlandse Zaken bevestigde dat het aantal gezinnen met kinderen in gesloten centra sinds september 2005 toeneemt en dat er in het centrum 127bis momenteel alleen gezinnen zijn.

De situatie is zelfs verslechterd, aangezien in mei 2005 het centrum 127 bis een derde vleugel voor gezinnen heeft geopend, wat tot een explosieve toename van het aantal kinderen in hechtenis heeft geleid. In december 2005 werden 66 van de 120 beschikbare plaatsen in dat centrum ingenomen door kinderen. Dat heeft een reactie uitgelokt bij het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR), dat naar aanleiding van de Werelddag voor de mensenrechten deze praktijk aan de kaak heeft gesteld. De Hoog Commissaris heeft aldus herinnerd aan verschillende bepalingen in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind die in ons land niet worden geëerbiedigd (*La Libre Belgique, 9 december 2005.*)

Bovendien toont de willekeur in de beslissingen inzake de plaatsing in een gesloten centrum aan dat die centra vooral een symbolische functie hebben: blijkt geven van «hardheid» in het asielbeleid en kandidaten voor een ballingschap naar België ontmoedigen. Uit verscheidene hoorzittingen die in de Senaatscommissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden zijn voorafgegaan aan de opstelling van het verslag over het regeringsbeleid met betrekking tot de immigratie, blijkt dat er op absoluut willekeurige wijze wordt bepaald welke personen worden vastgehouden.

Mais la sensibilisation et l'indignation du public prennent aussi de l'ampleur: c'est une septantaine d'associations, en collaboration avec les syndicats et certains partis politiques, qui ont appelé à la manifestation de le 29 janvier, en réaction à une déclaration du ministre de l'Intérieur annonçant l'ouverture de sections pour familles dans les centres de Merksplas et Vottem (des anciennes prisons).

La Ligue des familles a lancé une vaste pétition dans laquelle elle demande «de sortir les enfants et leur famille des centres fermés». Plus récemment encore, le 25 février, à Bruxelles, c'est 10.000 personnes qui ont manifesté leur opposition à l'enfermement des enfants en centres fermés.

Enfin, on sait aussi que les conditions de détention en centres fermés ont valu à la Belgique plusieurs rapports défavorables d'instances comme Amnesty International¹⁶, le Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants, ou encore la Fédération internationale des droits de l'homme.

Nr. 104 DE M. DRÈZE ET MME NAGY

Art. 75ter (nouveau)

«Art. 75ter. — L'article 77 de la loi du 15 décembre 1980, remplacé par la loi du 10 août 2005, est abrogé.».

JUSTIFICATION

Cette disposition, modifiée notamment par les lois du 29 avril 1999 et du 10 août 2005, sanctionne toute personne qui a sciemment aidé une personne non-ressortissante, d'un État membre de l'Union européenne à pénétrer, transiter ou séjourner sur le territoire d'un tel État. Le texte ne s'applique pas lorsque l'aide est offerte pour des raisons principalement humanitaires.

L'article 77 est supprimé pour 2 raisons:

1. le contexte de criminalisation qu'il a créé cette année autour des travailleurs sociaux et des concitoyens apportant leur aide aux sans papiers dans un objectif non-patrimonial;
2. le champ d'application identique des articles 77 et 77bis et par conséquent, l'inutilité de l'article 77.

Benoît DREZE (cdH)
Marie NAGY (ECOLO)

Maar de bewustmaking en de verontwaardiging van het publiek nemen ook toe: een zeventigtal verenigingen hebben, in samenwerking met de vakbonden en bepaalde politieke partijen, opgeroepen tot de betoging van 29 januari 2006 als reactie op de verklaring van de minister van Binnenlandse Zaken dat in de centra van Merksplas en Vottem (voormalige gevangenissen) afdelingen voor gezinnen zouden worden geopend.

De *Ligue des familles* heeft een uitgebreide petitie gelanceerd waarin zij vraagt om de kinderen en hun gezinnen uit de gesloten centra weg te halen. Nog recenter, op zaterdag 25 februari 2006, hebben 10.000 mensen in Brussel te kennen gegeven dat zij tegen de opsluiting van kinderen in gesloten centra gekant zijn.

Ter afronding is ook geweten dat de omstandigheden van de opsluiting in gesloten centra België verschillende veroordelingen hebben opgeleverd en tot ongunstige verslagen hebben geleid van instanties zoals *Amnesty International*, het *European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, of nog de Fédération internationale des droits de l'homme.

Nr. 104 Van DE HEER DRÈZE EN MEVROUW NAGY

Art. 75ter (nieuw)

«Art. 75ter. — Artikel 77 van de wet van 15 december 1980, vervangen bij de wet van 10 augustus 2005, wordt opgeheven.».

VERANTWOORDING

Deze bepaling, die meer bepaald werd gewijzigd bij de wet van 29 april 1999 en bij de wet van 10 augustus 2005, bestraft eenieder die wetens en willens een persoon die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie, helpt het grondgebied van een dergelijke Staat binnen te komen, aldaar te verblijven dan wel erdoor te reizen. De bepaling is niet van toepassing wanneer de hulp voornamelijk om humanitaire redenen verleend wordt.

Artikel 77 wordt opgeheven om twee redenen:

1. de context van groeiende criminalisering van maatschappelijk werkers en medeburgers die hulp verlenen aan mensen zonder papieren, zonder dat zij de bedoeling hebben er een vermogensvoordeel uit te halen;
2. de artikelen 77 en 77bis hebben hetzelfde toepassingsgebied, zodat artikel 77 overbodig is geworden.